

„Štajerc“ izhaja vsaki ponedeljek, dajran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 10 kron, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto za Nemčijo stane 10 kron, za leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne naročnine se seprodajajo po 6 v. Naročništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslojše šte. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 27.

V Ptujju v nedeljo dne 7. julija 1912.

XIII. letnik.

Somišljeniki in prijatelji!

V težkih bojih, ki jih danes vodi ljudstvo političnem, duševnem, kakor gospodarskem, treba je ojstrega orodja. Kdor se ne boje premagan! **Kmetje, delavci in obrtniki** se doslej v resnici niso branili; oni so bili kot ovca, katera se pusti mirno striči. A resni niso jih pričeli vendar dramiti in danes se vsako zaveda, da brez boja ni zmage. Najbolje orodje v takih bojih pa je **pošten, samostojen, neodvisen ljudski list**. Z njim edino se lahko peljati boj proti vsem onim, ki hočejo naše slovensko ljudstvo napredovati in se mastiti.

ŠTAJERC

Edino vedno tak samostojni list. Nobena stranka ni pokriviljca, noben stan ni njegov zavetnik — sam za se je naš „Štajerc“! Zato nikomur ni odgovornosti dolžan in nikomur, ki bi mu zapovedoval; — sam svoj odgovor je naš „Štajerc“! To pa je njegova velika lastnost, ki je na vse strani neodvisen, neodvisen edino

pot pravice

Edino in se brez ozira na levo in desno zgolj za pravično zavzemati. Nam ni bilo nikdar za nobeno stran, za dobiček, za podpiranje vladarjev činiteljev, — ne, mi smo imeli vse svoje cilje!

Za ljudstvo,

edino se pravi za delavce, obrtnike in za kmete, ki so vedno borili in se bodemo i zanaprej borili. Ti stanovi so bili doslej v hlapčevskih razmerah, zatirani in izkoriščani, v „imenu narode“ zatirani in v „imenu vere“ izmognani. „Štajerc“ edino jim je prišel na pomoč, postal njihov prijatelj.

veseli bič,

ki katerim so prepadili pijavke in trinoge. Zato so vsi ljudski sovražniki tudi „Štajerca“ sovražijo.

Somišljeniki! Vse to sovraštvo nam doslej ni škodovalo; čim bolj so nasprotniki bevskali, čim bolj je postajalo število naših somišljenikov. Tako naj bo i zanaprej. Vsakdo, ki mu je za pravično in pravico, naj agitira za „Štajerca“, ki mu prinaša novih somišljenikov in odjemalcev, da nas bo kakor listja in trave.

„Štajerc“ pa je tudi najcenejši list. Vkljub temu da izhaja na 8—12 straneh z mnogimi slikami, stane le: Za Avstrijo: za celo leto 10 kron, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šte. se seprodajajo po 6 v. Naročništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslojše šte. 3.

Na delo za „Štajerca“!

Regulacija Drave žrtev slovenske obstrukcije.

Ugledni strokovni list „Österr. Wasserwirtschaft“, ki se ne peha za nobeno stranko in za nobeno narodnost, temveč nastopa edino za zboljšanje našega gospodarstva, prinaša v zadnji številki pod zgorajšnjim naslovom zanimivi članek o zločinski obstrukciji slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru. Članek je velepomemben in dokazuje, kako valikansko škodo delajo prvaško-klerikalni poslanci v bogemu slovenskemu ljudstvu. Zato smatramo za potrebno, da prinesemo glavne točke omenjenega članka.

Milijone in milijone se vsako leto za reguliranje rek izdaja in težko obremenjeni davkoplačevalci jih plačujejo z ozirom na dobri namen radevoljno. Ali zdaj naj se to z velikimi žrtvami storjeno delo ravno tam vstavi, kjer je vsled velike nevarnosti in žalostnega položaja prebivalstva najpotrebnejše, namreč ob Dravi. In tako nizki vzrok zato! Samo zato, ker se je pričelo v glavah nekaterih slovenskih hujskačev mešati in ker so ti hujskači delovanje štajerskega deželnega zbora motili!

Vodstvo dravske regulacije v Ptujju je že razpuščeno. Oglejmo si celo zadevo natančno! Kakor navadno, plačati ima pri regulacijskem delu dotična kronovina skupno z državo in melioracijskim skladom po eno tretino stroškov. Dela, ki so ob Dravi nadalje potrebna, t. j. nadaljni delavni programs skupnim proračunom stroškov je bilo vse že postavnim potom dovoljeno. Edino deželni zbor štajerski bi moral še dovoliti, da se potrebni deželni prispevki izplačajo. V tem trenutku pa so preprečili slovenski poslanci delovanje deželnega zbora, vkljub temu, da so ti poslanci ravno zastopniki onih občin, katere so vsled povodnji v največji nevarnosti in katere bi regulacijo Drave najbolj potrebovale. Noben pametni človek bi si ne mislil, da bodejo slovenski hujskači na tako bedasti način sami sebi škodovali.

Cisto slovenske vasi Zaborovce in Nova vas, kjer se bregovi že trgajo, so v nevarnosti, da bi ob povodnji Drava odnesla hiše, gospodarska poslopja, vrte in zemljišča, kajti tukaj ravno je Drava že večkrat tudi pri mali povodnji veliko škodo povzročila. Ravno tukaj je prebivalstvo tudi že davno po regulaciji hrepenelo. In ravno poslanci teh občin in pokrajin v deželnem zboru so regulacijo preprečili ter zaupanje svojih volilcev za strankarsko-politično hujskarijo zlorabljali.

Vsaj pri tem popolnoma gospodarskem in za vso splošnost velepomembnem vprašanju naj bi se bilo narodnostni boj za kratek čas izpustilo; pomisliti bi se moralo nevarni položaj ob Dravi ogroženih občin. Ako bi imeli slovenski poslanci le iskrico razumnosti za svoje dolžnosti in ne samo divje narodno sovraštvo, potem bi morali že davno nato gledati, da bi se regulacija čim hitreje izvršila.

To je najobčutljivejša točka štajerskega gospodarskega življenja; kajti tu se ni šlo le za

blagostanje štajerske dežele sploh, marveč zlasti za ono slovenskega ljudstva. Zato je nastop slovenskih poslancev tako oduren in zaničevanja vreden. Ne avstrijski vladi se je delalo s tem sitnosti, marveč le lastnim rojakom, ki so vsled tega nastopa v veliki nevarnosti.

Iz teh vzrokov, — ker so slovenski poslanci delo v deželnem zboru vstavili — tudi vlada ni izplačala državnega prispevka, stavbeno vodstvo v Ptujju se je moralo razpustiti in znižane posle okrajnemu stavbenemu uradu v Mariboru oddati.

Strokovnjaki pa vedo, da se regulacijska dela, ki so še nedokončana, jako težko varuje ter vzdržuje. Taka nedokončana dela povzročajo še veliko večjo škodo v slučaju povodnji. Ni čuda, da se obrača jeza slovenskega ljudstva (zlasti na progi Maribor-Središče) proti slovenskim poslanecem in da pravi ljudstvo: „Škoda, da se take poslance ne požene takoj k vragu!“

V takih slučajih, ko se milijone težko zasluženega ljudskega denarja zaradi strankarskega sovraštva posameznih poslancev zapravi, človek nima več veselja do javnih konstitucionalnih zastopih. Odgovornost, ki so jo vzeli slovenski poslanci s svojim nastopanjem na-se, je nedogledna, kajti prva prihodnja povodenj zamore že uničiti vse dosedanje zgradbe, ki so milijone koštale, nadalje pa tudi spraviti v nevarnost človeška življenja ter druge milijone na tuji lasti.

V takih razmerah pa je pač tudi vprašanje, je-li bi ne mogla državna uprava od dežele nedovoljena sredstva kot neobhodno potrebno z zadevo sama odrediti, da se prebivalstvo brani pred velikansko nesrečo. Proti za delo nezmožnemu državnemu zboru poznajo § 14, na Ogrskem poznajo enega grofa Tiszo, — ali bi se ne dalo tudi za uporne slovenske poslance najti kot „ultima ratio“ kako sredstvo, predno je prepozno in predno bo vse Avstrija nedogledne posledice tega zločinskega postopanja nosila?!

Vlada mora in bode najdlja sredstva, da prepreči ta udarec in vsi pošteno misleči Avstrijani ji bodejo pomagali.

SUKNA

in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša 140

Prokop Skorkovsky in sin v Humpolcu na Češkem.

Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske obleke.

ZEFIRE

Politični pregled.

Naš cesar postal je te dni vladar z najdaljšim vladarskim časom; nikdar še ni bilo ne cesarja ne kralja ne kneza, ki bi bil tako dolgo vladal. Angleška kraljica Viktorija vladala je od 20. junija 1837 do 22. januarja 1901; naš cesar pa je to dobo danes (dné 5. julija 1912) prekoračil. Le navidezno je francoski kralj Ludovik XIV. dalje vladal; on je postal namreč po smrti svojega očeta (14. maja 1643) francoski

kralj; a takrat bil je šele 5 let star, tako da je morala njegova mati zanj vladati in je resnični kralj šele l. 1661 postal; umrl pa je l. 1715. Zgodovina torej ne pozna nobenega vladarja, ki bi držal žeslo tako dolgo v svoji roki kakor naš cesar. In koliko je v tem času prestal! Dal Bog, da bi še dolga leta vstrajal v korist vsem narodom in vesoljnem miru!

Na Štajerskem imamo glasom natančnih poročil od zadnjega štetja skupno 1.441.604 prebivalcev. Od teh spada na spodnje-štajerske okraje: mesto Celje 6.993, mesto Maribor 27.974, mesto Ptuj 4.634, okolica Celja 116.775, okraj Konjice 22.019, okraj Ljutomer 27.553, okolica Maribora 94.245, okolica Ptuja 81.860, okraj Brežice 50.205, okraj Slovenji-Gradec 42.947.

Tajna cesarska svetovalca postaneta letos glasom poročil iz poslaniških krogov škof dr. Kaltner v Celovcu in škof dr. Kalan v Trstu. Zanimivo je, da se ljubljanskemu političnemu škofu dr. Jegliču ne podeli tega odlikovanja. Že vedo, zakaj ne...

Konji zaslužijo svojo krmo z nogami!

Hromi konj ne zasluži, temveč stane vsak dan denarja! Zdravi, krepki konj ne stane nič več krme nego hromi, bolani, in ima večjo prodajalno vrednost. „Pegasol“ od živnozdravnika Groša napravi muskeljne, članke in kite gibčne in

ozdravi hromost ter otrpnelost hitro,

naj pride ta bolezen potem od zaplenjenja, revmatizma, udarjenja ali kaj drugega.

Izvrstno je tudi to sredstvo proti vsem drugim slabostim v nogah konjev.

Slabotni konji postanejo krepki in ognjeviti, kér zamorejo zopet svoje noge v redu rabiti.

Tako piše nadvojvode komora o vplivu fluida:

Komora Nj. c. in kr. visokosti veleč. gospoda nadvojvode Otona.

Gospodu Ph. Mr. Paraskovich, lekarnar.

Prosim, da mi vpošljete nadaljnih 10 zavojev Vašega fluida za konje. Obenem se počastim Vam naznati, da se bode Vaš konjski fluid, ki kot umivalno sredstvo koristne službe dela, vedno in izključno v hlevu konjev za jezditelji Nj. c. in k. Visokosti veleb. g. nadvojvode Otona rabilo in zamorem to izborno umivalno sredstvo vsakomur najbolje priporočati.

Z velespoštovanjem

O. Romwalter, nadvojvode hlevski mojster.

„Pegasol“ je močnejši fluid v suhi obliki, se torej lahko rabi med potoma. Drži se leta dolgo in naj bi bilo pri vsakemu lastniku konj v zalogi.

Veliki zavoj stane samo 2 kron 50 vinarjev. En dan hromosti stane mnogo več.

Poizkušnje na zahtevo zastoni!

Piše se naj na liferanta nadvojvode komore M. Paraskovich, z. z. o. z., Dunaj, VI., Mariahilferstr. 51, poštini predal št. 16.

Glavna zaloga za planinske dežele: Mr. pharm. Ig. Schille, veletrgovina drož in sanitetnih predmetov „Samariter“, Gradec, Sackstraße 14.

Poskušeni umor.

Poročali smo v zadnji številki obširno o zločinskem napadu, ki se ga je poizkusilo v bližini italijanske meje na življenje nadvojvode Jožefa Ferdinanda. Duhovnik vikar Kadenaro v Srednjah najel je pijanca Ipaveca, da naj pred avtomobil nadvojvode vrže bombo. Poročali smo tudi, da se je Ipavec v pijanosti izdal in da so orožniki njega ter njegovega duhovniškega zapeljivca za-

Erzherzog Josef Ferdinand

pri. Danes prinašamo sliko nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki stoji danes v 40. letu svojega življenja. On je eden najpriljubljenejših članov cesarske družine. Danes poseduje posel feldmaršallajnantna in zapovednika 3. infanterijske divizije. Njegova garnizija je Linz. O poskušnem umoru laških zločincev bomo tekom sodnijske preiskave še natančneje poročali.

Življenje v mestu in na deželi.

Pred par dnevi srečal sem na cesti v Budimpešti starega znanca; izgledal je bled in bolan. Izpogovoril sem nekaj besed z njim ter izvedel, da se je že pred več kot enim letom iz svoje domovine v mesto preselil; mislil je, da se bode v mestu „bolje naprej spravil“. A v mestu je imel nesrečo, izgubil je hitro svoj mali kapital; zdaj ko je zamán kakšno službo iskal, gleda grozni bedi nasproti. Ta dogodek mi je dal povod, da napišem sledeče vrstice; opazil sem namreč v zadnjih letih, da je veselje do odstopanja v mesta vedno večje.

Usodepolna zmeta je in njena posledica gospodarska škoda, da se mnogi prebivalci dežele v mesto silijo, češ da bodejo tam baje „bolje in lažje naprej prišli.“ Takaj velja pregovor, da ni vse zlato, kar se sveti. Nekateri gredo v mesto v resnici le iz stremljenja, da se izobražijo in svoj gospodarski položaj izboljšajo. Drugi pa, zlasti mladi ljudje, iščejo v mestu več zabave in vživanja, več luksusa in več življenjskih prijetnosti. Ali koliko se jih zmoti in jih izgine v tem vrtincu! To velja zlasti za ženske osebe, ki svoje čast prodajo.

To veselje do preselitve iz dežele v mesta, zlasti v velika mesta, vzelo je v novejšem času kmetijstvu najkrepkejše in najpodjetnejše pomagace; v velikih mestih pa se zbira brezposelnost, stanovalna beda, npravnostna škoda in kot posledica vedno večja nezadovoljnost v ljudstvu, tako da zamorejo le še policija in vojaštvo mir vzdržavati.

Le oglejmo si enkrat stanovanja takih vbojih ljudi! To so večinoma temne beznice na dvoriščih in mokre kleti. Taka stanovanja so mnogokrat celo po zimi nekurjena, brez zraka, dostikrat brez postelj in čednosti. In tukaj živijo skupaj moški, žene, dekleta, fantje in otroci. Kje ostaja tu npravnost, kje ednostavna skrb za zdravje? In pri temu primanjkuje še potrebne hrane, redne obleke, zanesljivega zasluška.

Ali je potem čudež, ako se omamijo take osebe z žganjem, ako propadajo telesno in npravno, ako dostikrat nad življenjem obupajo, ako pridejo v hudi revščini do goljufije in tatvine?

Odprite oči! Roko na srce in vsak čitatelj bode iz lastne izkušnje priznal, da je to jako žalostna, celo grozna zadeva.

Navadni vaški prebivalci niti ne vè, kako srečen je celo v najrevnejših razmerah z ozirom na to mestno bedo. Koliko jih v mestih propada in umira, brez da bi jih le ena usmiljena roka dosegla!

V mestu se drug za drugega ne briga. Na deželi pa še velja krščanska ljubezen do bližnjega. Kako srečen je tisti, ki si prihrani, čeprav revno, a človeku primerno usodo v zadnji kmetijski vasi in ki ne pride v tak položaj, kakor oni reveži v mestih!

(Po „Allg. Bauernzeitung.“)

Dopisi.

Vurberg. Neko pretečenih nedelj pomislil je več posestnikov na našo prošnjo na župana v neki nas težko zadevajoči strazi činski urad. Ker pa g župana nismo našli smo ga čakali do pozno v noč; končno ga je pripeljala njegova hčerka, medtem ko je že v njegovem listniku naspali, iz gostilnega domu. Ko je tedaj prišel (upanja ste malo imeli, da bi nam kaj pomagal) ni (namesto da bi se opravičil, da nas pro pustil) tarnati, kaj trpi vse za korist da še pri tem gor plača. Gospod župan ter verujemo, da trpiš ter te zato tudi jemo, da pri tvojem trpljenju občani Karčovinarij, tako malo koristi občini delaš vse na korist občine, kaže že dejstvo, je sl. okrajni zastup pred nekim časom potrebo, ti vpeljati revizijo občinskih od deželnega odbora. Pri omenjeni reviziji je našlo gotovo več nedostatkov in neposredno ker je občinski odbor primoran bil povzročiti izvršena dela več sklepov delati; na pa je deželni revizor zapovedal, da občinski odbor ne sme z občinskim premoženjem revizija okrajnega odbora svojevoljno nametati, ter stem spravil občino kakor pod okrajnega odbora, g. županu pa pri tem tako grobem slučaju zapretel z odstavkom pa plačuješ, g. župan, pri svojem trpljenju občino še „gor“, to je pa čudno pri ar imaš več funkcionarjev kot so jih tvoji imeli na razpolago, ter se vam je vsaj ne zvišala, tako da so se stroški za občinski podvojili če ne celo potrojili. Prejšnji vsi kateri so pa vendar nekaj sami storili ne nikoli pritoževali pri njih majhni plačah „gor“ plačevali; so pač menda manj plačali, jih nismo nikoli, da bi šli v nedeljo v krmo kot v cerkev in pridigo redno nos da bi prišli kdaj od nedeljske božje sode pondeljek v jutru domu ali da bi po vsi puško pijani za svojimi ženami letali, in bi si one morale vsak večer pri drugem prenočišču iskati. Ker se tako pritožujejo te opozarjamo na § 12 občinskega volilnega nam skoro daš priliko (saj čas bi bil tega težavnega bremena rešiti; s takim nastopi in voljo moža nam menda ne bo najti, ker drugači se nam res vsled prave skrbi celo posusiš. — Ker se bo občinski ter moral v kratkem vršiti, zatoraj volilni. Nekateri volilci govorijo: Ja posojilnica vel žen, toraj moram voliti proti svojem par na komando, drugač se me tirja; drug kro šel volit, pa se potem zve, kaj bi voliti spet zamera, zatoraj raj ne grem; nekateri rečejo: tako ne morem voliti kakor svoje gotove strani vsiljuje, drugač pa ni toč vimo. To so izgovori, prazni za moža ope svojih dolžnosti in pravic zaveda. La ope ko dobite legitimacije (katero bo vsak človek tudi je gosp. župan nekje rekel, da tveval se jih najbolj veselijo, jih dobili ne Piš zadnji strani tiskane postave, iz kateri razvidli, da so tudi občinske volitve tajne, da jih vsak volilec sme po svoji čanju izvrševati, da vam tudi posojilnica oziru nič zapovedati ne more. Ne mislite se zvedelo, kako bo kdo volil; zato pravčasno poskrbelo, da se gospod bo mogel hvaliti, kakor pred tremi leti pravil, da je vedel za vsakega volilca kateri volil. Ne dajte se hujskati od bodo svojedobno agitrali od kočje ljudi, kateri živijo od naših žuljev, če čujejo malo ali sploh nikakih davkov, občinskih doklad ne, od ljudi kateri hujskarjami do sedaj v mirni občini povzročili dovolj preprirov, kletev in (Sramotno! Opomb. ured.), katerim večja briga kot njih stanovske dolžne rajžno na volišče, če tudi je gosp. katerimi odborniki pri večih prilikah se ne pustijo nikoga drugega v odbor. se li res ti čutijo najbolj pametne, smo menda sami butelni; ali imajo bo vest, da se nas bojijo katerega. Volite tedaj možo, kakor so pred let spod Gunčer, župnik blagega spona, može iz svoje sredine, kateri imajo spon

Svoje zaupanje daruje

izkušena gospodinja opravičeno

MAGGI JEVIM kockam

(gotova goveja juha) 398

á 5 h

ker so te garantirano z največjo natančnostjo narejene in v kakovosti **najboljše.**

Edino prave

z imenom Maggi in

varstveno znamko zvezdo s križcem.